

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/46/2018
Identifikačné číslo spisu:	1113207808
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Gandžala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1113207808.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. J. H., trvalým pobytom v L., P. XX, zastúpeného Mgr. Petrom Hargašom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Košická 56, proti žalovanému Petit Press, a.s., so sídlom v Bratislave, Lazaretská 12, IČO: 35 790 253, zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária Paul Q, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Karadžičova 2, IČO: 35 906 464, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava I, pod sp. zn. 8C/46/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. mája 2017 sp. zn. 3Co/349/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. 1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 12. februára 2015 č. k. 8C/46/2013-163 žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol (prvý výrok). Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vzniknuté z titulu trov právneho zastúpenia vo výške 1 087,58 Eur, k rukám jeho právneho zástupcu, v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia (druhý výrok).

1. 2. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný súd konštatoval, že žalobca podanou žalobou žiadal, aby súd uložil žalovanému povinnosť na svoje náklady zverejniť v najbližšom piatkovom vydaní denníka SME po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku na stránke 5 na rovnakej ploche ako bol uverejnený článok „H. chudobu iba predstieral“ ospravedlnenie nasledovného znenia: „Dňa 15. 6. 2012 sme v denníku SME, v čísle 138, ročník 20, na stránke 5 uviedli viaceré nepravdivé a znevažujúce údaje, ktoré zasiahli do cti, súkromia a dôstojnosti L.. J.. Spolu s uvedeným článkom sme v rozpore so zákonom uverejnili aj jeho obrazovú snímku. Pánovi H. sa za tieto tvrdenia, ako aj za nezákonné uverejnenie jeho obrazovej snímky ospravedľujeme. Na základe právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I vydavateľ denníka SME je povinný uhradiť pánovi H. nemajetkovú ujmu vo výške 10 000 Eur“. Zároveň žiadal uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť mu 10 000 Eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zverejnenie nepravdivých a pravdu skresľujúcich tvrdení v predmetnom článku.

1. 3. Po vykonanom dokazovaní dospel prvoinštančný súd k záveru, že žalobca v konaní nepreukázal, že žalovaný v súvislosti s článkom uverejneným v denníku SME dňa 15. 6. 2012 zasiahol neprimerane do

jeho osobnostných práv, keď vykonával právo na slobodu prejavu a šírenie informácií; nebol preto dôvod zaviazat' žalovaného k povinnosti ospravedlniť sa žalobcovi ani k povinnosti zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobu preto ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol.

1. 4. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil aplikáciou v tej dobe platného a účinného ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O.s.p.“) a žalovanému, ktorý bol v spore úspešný priznal vo vzťahu k neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania za presne špecifikované úkony právnej služby jeho právneho zástupcu.

2. 1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. mája 2017 sp. zn. 3Co/349/2015 na základe odvolania žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) a žalovanému priznal voči žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

2. 2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti žaloby na ochranu osobnosti, zhodnotenie výsledkov vykonaného dokazovania vykonal v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), dospel k správnym skutkovým záverom a na ich základe vyvodil aj správne závery o tom, že článok uverejnený v denníku SME dňa 15.6.2012 s názvom „H. chudobu iba predstiera!“ neobsahoval žiadne znevažujúce a difamujúce tvrdenia o osobe žalobcu a neobsahoval ani hodnotiace úsudky neprimeranej povahy, ktoré by mohli žalobcovi spôsobiť ujmu. Cieľom článku bolo informovať verejnosť o tom, že sa vyskytujú prípady osôb, ktoré sa snažia priviesť do hmotnej núdze, aby im na základe toho boli odpustené súdne poplatky v konaniach, ktoré vedú, príp. iné peňažné povinnosti, ktoré vyplývali najmä z rozhodnutí súdov. Na vec aplikoval zodpovedajúce ustanovenia § 11, § 12 ods. 1, ods. 3, § 13 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka a čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy SR, ktoré aj správne vyložil, a dôvody, ktoré ho viedli k zamietnutiu žaloby aj náležite, v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP odôvodnil, pričom sa vysporiadal s rozhodujúcimi skutočnosťami podstatnými pre právne posúdenie veci, ako aj so všetkými relevantnými argumentmi sporových strán. Z uvedeného dôvodu považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

2. 3. V reakcii na argumentáciu žalobcu, ktorou zdôvodnil odvolanie, odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej uviedol:

„Odvolací súd po preskúmaní veci zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný vykonaním svojho práva na slobodu prejavu a šírenie informácií nezasiahol neprimerane do osobnostných práv žalobcu. Sloboda prejavu je základným znakom demokratickej pluralitnej spoločnosti, v ktorej je každému dovolené vyjadrovať sa k veciam verejným a vynášať o nich hodnotiace prejavy. Jej rešpektovanie vytvára priestor k tomu, aby sa v zásade akákoľvek otázka mohla stať predmetom verejnej debaty, v rámci ktorej prezentované tvrdenia a názory budú môcť byť konfrontované zo strany jej ďalších účastníkov. (...) Proti nedovolenému zásahu do osobnosti verejným prejavom je možné, okrem iného, brániť sa žalobou, aby boli odstránené následky neoprávneného zásahu (§ 13 Obč. zák.).

V danej veci tak ide o kolíziu dvoch základných ústavných práv, a to slobody prejavu a právo na informácie garantovaného čl. 26 ods. 1 Ústavy SR, svedčiacie žalovanému, a práva na ochranu osobnostných práv garantovaných čl. 19 Ústavy SR, svedčiacemu žalobcovi. Podľa čl. 19 Ústavy SR má každý právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Podľa ods. 2 tohto článku má potom každý právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy SR je zaručená sloboda prejavu a právo na informácie, pričom každý má, okrem iného, právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom. Obmedzenie slobody prejavu, vrátane práva zastávať názory zakotvuje čl. 16 ods. 4 Ústavy SR, v ktorom sa uvádza, že slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenie v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd druhých, bezpečnosť štátu, verejnú bezpečnosť, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

Obmedzenie práva na slobodu prejavu v prípade jeho stretu s právom na ochranu osobnosti má vo všeobecnosti v slovenskej právnej úprave zákonný podklad najmä v ustanoveniach § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a sleduje aj legitímny cieľ, ktorým je ochrana osobnosti (občianskej cti, resp. dobrej povesti). Rozhodujúcou otázkou pre posúdenie jeho akceptovateľnosti v konkrétnom prípade je preto otázka jeho primeranosti, teda či obmedzenie práva na slobodu prejavu zodpovedá zásade

proporcionality. Na tento účel judikatúra (ESLP i Ústavný súd SR) využíva test proporcionality založený na hľadaní odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v danom prípade „hovoril“, resp. uverejnil informáciu (nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 492/2012 z 18. 4. 2013).

Riešenie predmetného sporu spočíva v určení, ktoré z týchto dvoch garantovaných práv má prednosť. Súdu prvej inštancie a následne odvolaciemu súdu zostalo posúdiť, či mohol byť uverejnený text v článku „H. chudobu iba predstieral?“ v čase, keď došlo k jeho uverejneniu (15. 6. 2012), t.j. či sloboda prejavu mala prednosť v tomto konkrétnom prípade pred ochranou osobnostných práv žalobcu. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie pristupoval k posúdeniu proporcionality (aj keď to súd prvej inštancie výslovne neuviedol), zmyslom ktorého je posúdenie primeranosti zásahu prejavu do základného práva dotknutej osoby s ohľadom na jeho účel. Vychádzal z toho, že verejná diskusia o verejných veciach by mala podliehať, pokiaľ ide o prezentované subjektívne názory, len minimálnej miere zásahu zo strany súdov, keďže je vecou príjemcov informácií (čitateľov), aby si o aktéroch verejnej diskusie sami urobili obraz, a to ako na základe formy, tak aj obsahu prezentovaných názorov.

Z relevantnej judikatúry ESLP a Ústavného súdu SR v jej prepojení s konkrétnymi okolnosťami danej veci možno vyvodit' základné princípy a kritériá, z ktorých treba vychádzať pri riešení kolízie práva na slobodu prejavu s právom na ochranu osobnosti. Tá zdôrazňuje kľúčovú úlohu médií, ktoré sú „strážnym psom“ demokracie („public watchdog“) a veľmi prísne posudzuje každý zásah do slobody prejavu médií, priznáva zvýšenú ochranu šíreniu informácií a myšlienok o veciach verejného záujmu, uznáva väčšiu mieru kritiky osôb verejne známych a verejne činných; rozlišuje, či informácia je skutkovým tvrdením alebo hodnotiacim úsudkom, a poskytuje vysokú mieru ochrany hodnotiacich úsudkov, či hodnotiace úsudky vychádzajú z určitého skutkového základu a poskytuje ochranu nielen obsahu prejavu, tvrdenia, či myšlienky, ale aj spôsobu, resp. formy, ktorými sú vyjadrované.

Súd prvej inštancie zohľadnil, že žalovaný (KTO) je vydavateľom denníka SME, kde bol zverejnený predmetný článok, čím sa na neho vzťahuje zvýšená ochrana poskytovaná novinárom, resp. médiám. Pri rozhodovaní sa riadil aj ďalšími uvedenými kritériami a k namietanému statusu žalobcu (odpoveď na otázku O KOM) v rozhodnej dobe uviedol, že žalobca tým, že prestal byť poslancom národnej rady a teda politicky činný, neprestal byť osobou verejného záujmu z dôvodu jeho negatívnych činov a konania, najmä spáchania trestných činov (dokonca počas výkonu poslaneckého mandátu), čo mal za preukázané právoplatnými rozhodnutiami súdov. V odôvodnení napadnutého rozsudku objasnil, že za osobu verejného záujmu možno považovať osobu, ktorá je stredobodom pozornosti verejnosti, v súhrne všetky osoby, ktoré na seba upútávajú pozornosť. Osobou verejného záujmu sa fyzická osoba stáva nielen svojou pozitívnu, ale aj negatívnou činnosťou dosahujúcou určitú intenzitu, a to aj bez vlastného pričinenia, ako tomu podľa neho bolo i v prípade žalobcu. Žalobca tým, že sa v čase, keď bol politik a podnikal, spáchal trestné činy, za ktoré bol aj právoplatne odsúdený, sa dostal do povedomia širokej verejnosti a stal sa osobou verejného záujmu a dokonca sa práve pri tomto svojom konaní domáhal ochrany vyplývajúcej z jeho postavenia poslanca parlamentu, čím práve on sám vzbudil u verejnosti záujem o svoju osobu. Odvolací súd nepovažoval za možné stotožniť sa s námietkou žalobcu vo vzťahu k posúdeniu jeho statusu, že zverejnené informácie sa netýkajú jeho minulej trestnej činnosti, keď práve to bolo podstatou článku, že žalobcovi vyhovuje byť nemajetným, pretože má peňažné povinnosti voči štátu a to aj z jeho trestnej činnosti (peňažný trest a povinnosť nahradiť daňovému úradu škodu).

S otázkou posúdenia postavenia žalobcu súvisí aj hodnotenie ďalšieho kritéria proporcionality obmedzenia práva na slobodu prejavu v strete s právom na ochranu osobnosti; súd prvej inštancie správne hodnotil aj to, ČO bolo jeho obsahom uverejneného článku a dospel správne k záveru, že išlo o vec verejného záujmu. Práve v súvislosti s hodnotením tohto kritéria je potrebné nazerať na predchádzajúci záver súdu prvej inštancie o statuse žalobcu v danej veci, ktorý tak obstojí i s ohľadom na názor Krajského súdu v Bratislave v odôvodnení rozhodnutia sp. zn. 6Co/561/2014 (...). Podstatným tu je, že v tomto inom konaní súd posudzoval postavenie žalobcu s ohľadom na iné okolnosti ako v danej veci, konkrétne na tie, ktoré sa týkali jeho štúdia, a dospel k takému záveru, že otázka jeho štúdia nie je témou verejného záujmu. Treba však opätovne zdôrazniť, že v prejednávanej veci sa o osobe žalobcu uverejňovali informácie o jeho konaní, ktoré malo vzťah k verejným otázkam, t.j. k oslobodzovaniu od súdnych poplatkov, resp. čiastočne k priznaniu statusu osoby poberajúcej dávky v hmotnej núdzi, ktoré majú jednoznačne charakter verejných záležitostí, keď sa mal žalobca snažiť o oslobodenie od peňažného plnenia v prospech štátneho rozpočtu, príp. priznania plnenia z verejných prostriedkov. V súlade s názorom Ústavného súdu SR vyjadreným v náleze sp. zn. IV. ÚS 302/2010, význam informovania o

otázkach verejného záujmu sa zvyšuje vtedy, ak ide o spravodlivosť v širšom zmysle slova, resp. zabezpečenie jej výkonu, ktorý nevyhnutne musí byť predmetom verejnej kontroly. Preto aj keď žalovaný v napadnutom článku zasiahol do osobnostných práv žalobcu tým, že opisoval jeho osobné a majetkové pomery, resp. ich zmeny, nie je možné ich považovať za bezdôvodné a bezúčelné. Tým dôvodom bolo práve to, že išlo o podstatné okolnosti, ktoré ovplyvňovali peňažné povinnosti v súvislosti so žalobcom vedenými súdnymi konaniami. V danej veci tak nešlo o prípad, kedy by novinárska sloboda prejavu musela ustúpiť právu na ochranu súkromného života, nakoľko neinformovala verejnosť o súkromnom živote verejne známej osoby len za účelom vyvolania senzácie, ale sledovala legitímny cieľ prispieť k debate o otázkach verejného záujmu.

Súd prvej inštancie správne vyhodnotil aj to, KDE došlo k zverejneniu informácií, zasahujúcich do práv žalobcu, keď správne uviedol, že v danej veci bol článok zverejnený v denníku SME, bol určený širokej laickej verejnosti a preto boli prípustné určité zjednodušenia. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že išlo o denník s celoslovenskou pôsobnosťou, čo na druhej strane zvyšuje ochranu osobnostných práv žalobcu. V prospech žalovaného ďalej svedčí aj to, že predmetný článok z 15. 6. 2012 bol reakciou na rozhodnutie NS SR (sp. zn. 5Cdo 76/2012) zo dňa 15. 5. 2012, takže išlo o aktuálne informovanie (KEDY) o záležitosti verejného významu, pri ktorom súd prvej inštancie správne akcentoval skutočnosť, že zverejnené informácie o žalobcovi sú prevzaté (takmer doslova) z rozhodnutí súdov. Rovnako nie je možné v tejto súvislosti mať za dôvodnú námietku žalobcu, že v prípade tohto článku išlo o bezdôvodné a bezúčelné pripomínanie prehrávaní žalobcu z minulosti, keďže išlo o reakciu na vyššie uvedenú rozhodnutie najvyššieho súdu.

Aj v prípade namietanej skutočnosti, že článok neobsahoval informáciu o odmietnutí trestného oznámenia pre podozrenie zo subvenčného podvodu, odvolací súd dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, že táto skutočnosť nemá za následok, že by zverejnený článok vyznel ako celok nepravdivo, alebo pravdu skresľujúco. V tomto prípade išlo o prevzatú informáciu z časopisu Plus 7 dní a žalovaný pri jej zverejnení neprezentoval vlastné subjektívne názory. Prevzatú informáciu neupravoval vlastnými pravdu skresľujúcimi hodnotiacimi úsudkami o konaní predmetného štátneho orgánu a samotná informácia o tom, že „časopis Plus 7 dní informoval, že ústredie práce podalo trestné oznámenie pre podozrenie zo subvenčného podvodu“, je pravdivá. Odvolací súd dáva do pozornosti v tejto súvislosti aj to, že žalovaný záverom predmetného článku doplnil túto informáciu a výslovne uviedol, že o výsledku tohto konania nemá od príslušného orgánu (polície) informáciu. Za situácie, keď sa skutkové tvrdenia, ktoré sú uvádzané v predmetnom článku nepreukázali ako nepravdivé, a existuje dostatočný podklad pre namietané vyjadrenia žalovaného v predmetnom článku, s ohľadom na status žalobcu ako osoby verejného záujmu, nie je daný priestor pre zásah súdu. Odvolací súd sa tak stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v danej veci nemožno uvažovať o neoprávnenosti zásahu do osobnosti žalobcu, ak k zásahu došlo v rámci výkonu práva na slobodu prejavu a šírenie informácií a vyslovenia kritického názoru.

K uverejnenej podobizni žalobcu v predmetnom článku, odvolací súd uvádza, že aj v tejto časti považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne. Právo na ochranu osobnosti zahŕňa i právo na podobu. Ide tu o zachytenie vlastnej podoby fyzickej osoby všeobecne identifikovateľným a tým rozpoznateľným zobrazením. Zákonná licencia v zmysle § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka (tzv. spravodajská alebo reportážna licencia) je taxatívne obmedzená na tlačové, filmové, rozhlasové a televízne spravodajstvo spočívajúce v informovaní verejnosti o veciach oprávneného verejného záujmu vrátane ich kritického hodnotenia. Predmetný článok podľa názoru odvolacieho súdu možno zahrnúť pod spravodajstvo vo vyššie uvedenom zmysle a preto sa na fotografiu žalobcu uverejnenú v predmetnom vydaní denníka SME, zobrazujúcu osobu verejného záujmu, ktorá je predmetom tohto článku, vzťahuje ustanovenie § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Žalovaný preto mohol použiť fotografiu žalobcu aj bez súhlasu žalobcu.

K námietke nevykonania všetkých žalobcom navrhnutých dôkazov odvolací súd pripomína, že rozhodovanie o tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané patrí výlučne súdu, a nie strane sporu (§ 185 ods. 1 CSP). Nevykonanie dôkazov navrhnutých žalobcom preto nie je postupom, ktorým by mu súd prvej inštancie odňal možnosť konať pred súdom. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku v súlade s § 220 ods. 2 CSP uviedol, prečo niektoré žalobcom navrhnuté dôkazy nevykonali, pričom odvolací súd sa s vyhodnotením relevantnosti navrhovaných dôkazov pre rozhodnutie súdu v prejednávanej veci stotožnil.“

2. 4. V odôvodnení rozhodnutia týkajúcom sa náhrady trov prvoinštančného konania v reakcii na odvolací argument žalobcu, že žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal, že uhradil odmenu za právne zastúpenie odvolací súd konštatoval, že rozhodovanie súdu o náhrade trov sporového konania podľa § 142 O.s.p. platného do 30. 6. 2016 bolo upravené tak, že strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd priznal náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Súd prvej inštancie sa riadil týmto ustanovením a keďže priznanie náhrady trov konania úspešnej strane sporu nebolo právnou normou podmienené preukazovaním, že táto strana svojmu právnenému zástupcovi uhradila sumu, ktorú si v konaní uplatnila ako trovy právneho zastúpenia, nebol dôvod, aby súd prvej inštancie v konaní pred rozhodnutím o trovách konania túto skutočnosť zisťoval.

2. 5. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania odôvodnil aplikáciou ustanovení § 396 ods. 1 v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. 1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, z obsahu ktorého možno vyvodíť, že žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, eventuálne, aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil a vo veci rozhodol „v súlade s petitom žaloby“.

3. 2. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 CSP argumentujúc tým, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, na základe čoho možno konštatovať, že prípustnosť dovolania vyvodil konkrétne z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Zároveň prípustnosť dovolania odôvodnil i s poukazom na ustanovenie § 421 CSP, bez toho, aby bližšie špecifikoval, ktorý z v uvedenom ustanovení taxatívne uvedených dôvodov prípustnosti dovolania konkrétne uplatňuje. V súvislosti s týmto dôvodom prípustnosti dovolania len konštatoval, že „odvolací súd sa odmietol zaoberať otázkou definovania pojmu ?osoba verejného záujmu?, respektíve tento pojem vyhodnotil arbitrárne, a bez odôvodnenia.“

3. 3. V odôvodnení dovolania, ktorého prípustnosť vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietal nevykonanie ním navrhovaných dôkazov (konkrétne výsluch jeho manželky a C., a oboznámenie sa s presne špecifikovaným listom vlastníctva) a riadne nevysporiadanie sa s týmito jeho procesnými návrhmi na doplnenie dokazovania, teda nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, týkajúce sa tohto aspektu, a taktiež, že „odvolací súd povýšil bez akéhokoľvek odôvodnenia právo na slobodu prejavu (...) nad právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života (...)“, teda de facto namietal právne posúdenie veci odvolacím súdom. V odôvodnení dovolania, ktorého prípustnosť vyvodil všeobecne - poukazom na ustanovenie § 421 CSP namietal, že zo strany súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu záveru, keď ho (z hľadiska rozsahu a intenzity ochrany osobnosti) považovali za osobu verejného záujmu, hoci v čase uverejnenia predmetného článku už nebol politicky činný. V tejto súvislosti uviedol, že „doposielat’ nebol pojem ?osoba verejného záujmu? definovaný s ohľadom na dočasnú tohto statusu“, a žiadal, aby „dovolací súd posúdil a určil hranice dočasnosti, t. j., aby uviedol, že jednotlivец nezískava status osoby verejného záujmu doživotne, ale len dočasne a tento jeho status sa končí momentom ukončenia jeho pôsobenia vo verejnej funkcii“. Okrem toho namietal, že odvolací súd pri rozhodovaní neuskutočnil test proporcionality.

4. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie výzvu na písomné vyjadrenie k dovolaniu žalobcu (č.l. 235 spisu), v ktorej bolo uvedené, aby sa žalovaný k dovolaniu písomne vyjadril v lehote 15 dní odo dňa jej doručenia, pretože na neskôr podané vyjadrenie sa neprihliada, bola elektronicky doručená žalovanému 26. 10. 2017 (č.l. 237 spisu). Žalovaný sa však k dovolaniu písomne vyjadril podaním z 20. 12. 2017, ktoré bolo odovzdané doručovaciemu orgánu - poštovému podniku (§ 107 ods. 1 CSP) až dňa 20. 12. 2017 (č.l. 244 spisu) a prvoinštančnému súdu bolo doručené dňa 21. 12. 2017, čiže po uplynutí vyššie uvedenej lehoty a preto na toto vyjadrenie žalovaného k dovolaniu nemohol dovolací súd prihliadať (druhá veta § 436 ods. 3 CSP). Z tohto dôvodu preto ani nebolo potrebné uvedené vyjadrenie žalovaného k dovolaniu doručovať dovolateľovi (§ 436 ods. 4 CSP a contrario).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP),

skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a preto ho podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP odmietol.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom

10. 1. V danom prípade dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania (i) z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

10. 2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva

na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. 3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia 1 Cdo 6/2014, 3Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

10. 4. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom namietal nevykonanie ním navrhovaných dôkazov (konkrétne výsluch jeho manželky a C., a oboznámenie sa s presne špecifikovaným listom vlastníctva) a riadne nevysporiadanie sa s týmito jeho procesnými návrhmi na doplnenie dokazovania, teda nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, týkajúce sa tohto aspektu. Zároveň namietal, že „odvolací súd povýšil bez akéhokolvek odôvodnenia právo na slobodu prejavu (...) nad právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života (...)“, teda de facto namietal právne posúdenie veci odvolacím súdom.

10. 5. V súvislosti s dovolacou námietkou dovolateľa, týkajúcou sa nevykonania ním navrhnutých dôkazov dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 185 ods. 1 CSP, v ktorom je uvedené, že súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Z tohto ustanovenia vyplýva, že súd nemusí vykonať všetky stranami sporu navrhnuté dôkazy a výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je výlučne na súde, ktorý musí dbať na to, aby nevyhlúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať relevantný skutkový poznatok. Táto, súdu respektíve sudcovi zákonom daná možnosť výberu dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je súčasťou princípu voľného hodnotenia dôkazov (viď napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 64/1997, resp. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo/13/2012). O tom, či súd vykoná alebo nevykoná navrhovaný dôkaz nevydáva žiadne rozhodnutie, má iba povinnosť v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej uviesť, z akého dôvodu navrhovaný dôkaz nevykoná (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 242/2013). V tomto prípade súd prvej inštancie i odvolací súd túto podmienku v odôvodneniach svojich rozhodnutí splnili procesnoprávne akceptovateľným spôsobom. Keďže uvedená dovolacia námietka sa týkala de facto hodnotenia dôkazov, z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ je neakceptovateľná, teda neprípustná.

10. 6. Pokiaľ dovolateľ v rámci tejto podmienky dovolania namietal nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, týkajúce sa uvedeného aspektu (nevykonania ním navrhnutých dôkazov), tak v tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku), ktorá

prípustnosť dovolania nezakladala. S týmto názorom sa stotožnil aj Ústavný súd Slovenskej republiky (pozri rozhodnutia sp.zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska (rovnako ako v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov) nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

10. 7. V danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu (nielen v časti týkajúcej sa odôvodnenia nevykonania dovolateľom navrhnutých dôkazov, ale i v celom rozsahu) nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovolaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje exces, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu však nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľa, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, zhrnul podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty sporových strán, pričom jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny. Nad rámec dôvodov uvedených súdom prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku uviedol podrobný test proporcionality, nevyhnutný pre rozhodnutie v spore, v ktorom dochádza ku kolízii (konkurencii) práva na ochranu osobnosti a práva na slobodu slova. Argumentácia dovolateľa o absencii testu proporcionality je preto absolútne nedôvodná a neopodstatnená.

10. 8. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolateľ preto nemôže dôvodne a opodstatnene namietat, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Tým dovolací súd reaguje na ďalší argument dovolateľa uplatnený v rámci tohto dovolacieho dôvodu, že „odvolací súd povýšil bez akéhokoľvek odôvodnenia právo na slobodu prejavu (...) nad právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života (...)“, teda ktorým de facto namieta právne posúdenie veci odvolacím súdom.

10. 9. Z uvedeného vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a preto dovolací súd konštatuje, že vyššie

uvedený dovolací dôvod neexistuje (nie je daný).

11. 1. Ako už bolo uvedené, dovolateľ prípustnosť dovolania formálne odôvodnil (i) všeobecným poukazom na ustanovenie § 421 CSP argumentujúc tým, že zo strany súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu k záveru, keď ho (z hľadiska rozsahu a intenzity ochrany osobnosti) považovali za osobu verejného záujmu, hoci v čase uverejnenia predmetného článku už nebol politicky činný. V tejto súvislosti uviedol, že „doposelať nebol pojem 'osoba verejného záujmu' definovaný s ohľadom na dočasnosť tohto statusu“, a žiadal, aby „dovolací súd posúdil a určil hranice dočasnosti, t. j., aby uviedol, že jednotlivec nezískava status osoby verejného záujmu doživotne, ale len dočasne a tento jeho status sa končí momentom ukončenia jeho pôsobenia vo verejnej funkcii“.

11. 2. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

11. 3. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vykazovať nedostatky, ktoré by v konečnom dôsledku viedli k znemožneniu meritórneho dovolacieho prieskumu a odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní vysvetliť, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016).

11. 4. Pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku v dovolaní zadefinuje a špecifikuje. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

11. 5. Právnu úpravou dovolania v Civilnom sporovom poriadku sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Účelom ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky a prispieť k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP má za cieľ dosiahnutie jednoty v rozhodovaní dovolacích senátov.

11. 6. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP má tiež osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017).

11. 7. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017

(podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

11. 8. Otázkou relevantnou v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená.

11. 9. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

11. 10. V danom prípade dovolateľ vymedzil prípustnosť dovolania len všeobecným poukazom na ustanovenie § 421 CSP, bez toho, aby konkrétne špecifikoval o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania. Ak by aj dovolací súd tento zásadný formálny nedostatok takto uplatnenej prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 CSP „toleroval“, a cez výklad obsahu dovolania (čl. 11 ods. 1 Základných princípov Civilného sporového poriadku a § 124 CSP) v ktorom dovolateľ uviedol, že „doposielat' nebol pojem ? osoba verejného záujmu? definovaný s ohľadom na dočasnú statusu“ ustálil, že de facto uplatnil prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, stále musí konštatovať, že z toho, že žiadal, aby „dovolací súd posúdil a určil hranice dočasnosti, t. j., aby uviedol, že jednotlivец nezískala statusu osoby verejného záujmu doživotne, ale len dočasne a tento jeho status sa končí momentom ukončenia jeho pôsobenia vo verejnej funkcii“, v žiadnom prípade nemožno ustáliť presne definovanú otázku zásadného právneho významu pre tento spor. Z odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného i dovolacieho súdu totiž vyplýva, že za osobu verejného záujmu bol z hľadiska rozhodovania sporu považovaný nie len preto, že v minulosti bol osobou verejne (politicky) činnou, ale i preto, že svojou (presne špecifikovanou) negatívnou činnosťou počas verejnej činnosti ale i po nej vzbudzoval verejnú pozornosť. Je potrebné si uvedomiť, že z hľadiska charakteru tohto sporu za osoby verejného záujmu nemožno považovať len osoby aktuálne verejne (politicky) činné, ale i osoby verejne známe (napr. i z predchádzajúcej verejnej, teda napr. i politickej, kultúrnej, športovej a podobnej činnosti), ak sa zverejnené informácie o nich týkajú otázok verejného záujmu (ako to bolo v tomto prípade) a nie výlučne len ich súkromnej sféry.

11. 11. Dovolací súd preto konštatuje, že v prípade uplatnenia prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 CSP nebolo dovolanie odôvodnené prípustnými dôvodmi a dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 CSP.

12. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP odmietol.

13. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný a preto na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP by mal (potenciálny) nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovanému však žiadne účelne vynaložené trovy dovolacieho konania nevznikli (k dovolaniu žalobcu sa vyjadril po lehote a preto dovolací súd nemohol na toto vyjadrenie prihliadať - podrobnejšie vid' bod 4 odôvodnenia) a preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.